

Granskning av intern kontroll 2019

Granskningsrapport
Region Dalarna

KPMG AB

2020-03-25

Antal sidor 8

Region Dalarna Rapport Granskning av intern kontroll 2019.docx

Region Dalarna
Granskning av intern kontroll 2019
KPMG AB
2020-03-25

Innehållsförteckning

1	Inledning och sammanfattning	1
2	Bakgrund	1
2.1	Syfte, granskningsmål och avgränsning	2
2.2	Revisionskriterier	2
2.3	Ansvariga nämnder	2
2.4	Projektorganisation/granskningsansvariga	2
2.5	Metod	3
3	Resultatet av granskningen	3
3.1	Ansvar	3
3.2	Styr- och stöddokument	3
3.3	Riskanalyser	4
3.4	Nämndernas uppföljning enligt plan 2019	4
3.4.1	Redovisning under löpande år	4
3.4.2	Redovisning i samband med årsredovisning	5
3.5	Kollektivtrafiknämnden	6
3.6	Uppföljning av rekommendationer lämnade 2018	6
3.7	Händelser 2019 och 2020	8

1 Inledning och sammanfattning

KPMG har genom avtal med Region Dalarna uppdraget att utföra räkenskapsrevision. Uppdraget löper till och med årsredovisningen för 2019. I uppdraget ingår även att granska den interna kontrollen. I första hand sker det som en naturlig och nödvändig del av räkenskapsrevisionen vad gäller intern kontroll med betydelse för bokföring och redovisning.

Nämnderna upprättar riskanalyser och planer för uppföljning av intern kontroll. Planerna för uppföljning av intern kontroll är *inte* hela den interna kontrollen. Planerna ska fånga de risker för fel eller avvikelser som kan finnas trots ett bra regelverk för kontroller, både förebyggande och upptäckande. Om riskanalysen skulle indikera ett område med mycket hög risk för fel bör den första åtgärden vara att förstärka den interna kontrollen i den processens rutiner och aktiviteter.

I vårt uppdrag avseende räkenskapsrevision och granskning av intern kontroll ingår inte att granska verksamhetsprocesser, däremot att bedöma nämndernas övergripande processer för riskanalyser.

I vårt uppdrag ingår vidare att varje år avge en rapport över den interna kontrollen.

Årets granskning av intern kontroll har utöver basgranskningen enligt ovan fokuserat på:

- Bedömning av nämndernas egna redovisningar av den interna kontrollen 2019
- Bedömning av de specifika brister som uppmärksammats i kollektivtrafiknämnden och de åtgärder som vidtagits
- Uppföljning av de rekommendationer vi lämnade efter granskningen av 2018

Slutsatser och rekommendationer

Vår bedömning är att den interna kontrollen fortsatt att utvecklas under 2019 och att våra tidigare framförda rekommendationer har hörtsammats.

Utifrån den information vi har bedömer vi att kollektivtrafiknämnden agerat korrekt när nämnden uppmärksammades på möjliga brister förvaltningen.

Vi lyfter även vikten av djup i riskanalyserna rörande bedrivna verksamheter. Sjukvården drabbades av brist på material under hösten 2019 efter byte av logistikleverantör. Pågående pandemi reser frågor rörande tillgång till platser för intensivvård och skyddsutrustning.

2 Bakgrund

KPMG har av Region Dalarnas revisorer fått i uppdrag att granska och bedöma regionstyrelsens och nämndernas arbete med den interna kontrollen under 2019. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019 som en del av räkenskapsrevisionen.

Intern kontroll är en process genom vilken styrelser och nämnder, ledning och annan personal skaffar sig rimlig säkerhet för att landstingets mål uppnås inom följande områden:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet

Region Dalarna

Granskning av intern kontroll 2019

KPMG AB

2020-03-25

- Tillförlitlig rapportering och information om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m m

Styrelser och nämnder ansvarar för den interna kontrollen enligt kommunallagen (2017:725) 6 kap 6§. Nämnderna ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap 1§ bland annat pröva om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen av intern kontroll sker med olika insatser under varje revisionsår. En grundläggande insats är att ta del av och bedöma nämndernas riskanalyser och aktiviteter under året enligt planer för uppföljning av intern kontroll.

I vårt uppdrag avseende räkenskapsrevision och granskning av intern kontroll ingår inte att granska verksamhetsprocesser, däremot att bedöma nämndernas övergripande processer för riskanalyser.

2.1 Syfte, granskningsmål och avgränsning

Det övergripande syftet med granskningen av intern kontroll har varit att ge de förtroendevalda revisorerna underlag för att bedöma om den interna kontrollen i nämnderna är tillräcklig. I den granskning som redovisas i denna rapport har följande moment ingått:

- Bedömning av nämndernas egna redovisningar av den interna kontrollen 2019
- Bedömning av de specifika brister som uppmärksammats i kollektivtrafiknämnden och de åtgärder som vidtagits
- Uppföljning av de rekommendationer vi lämnade efter granskningen av 2018

Granskningen har avsett verksamhetsåret 2019.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om regionens interna kontroll inom berörda områden är tillräcklig utifrån de krav som ställs i kommunallagens 6 kap 6§.

2.3 Ansvariga nämnder

Granskningen har avsett regionstyrelsen och samtliga nämnder.

2.4 Projektorganisation/granskningsansvariga

Granskningen har utförts av ett team med Bo Ädel som ansvarig. Bo är auktoriserad revisor och certifierad kommunal yrkesrevisor.

Rapporten är faktagranskad av medarbetare på regionstyrelsens centrala förvaltning som även beretts möjligheter att lämna synpunkter och kommentarer till rapporten.

2.5 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Intervjuer
- Inhämtande av relevanta dokument
- Analyser och bedömningar
- I övrigt besvarande av frågorna under avsnitt 2.1.
- Sammanvägd bedömning och rapport

3 Resultatet av granskningen

3.1 Ansvar

Styrelser och nämnder ansvarar för den interna kontrollen enligt kommunallagen (2017:725) 6 kap 6§. Nämnderna ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

I de reglementen som gäller för nämnderna skrivs: Utifrån sitt uppdrag ska nämnden tillse att intern kontroll och uppföljning fungerar tillfredsställande.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap 1§ bland annat pröva om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

3.2 Styr- och stöddokument

Styrande dokument för arbetet med intern kontroll är bland annat:

- Policy
- Målsättningsdirektiv
- Rutin
- Riskanalys
- Matris för riskbedömning

Stödjande dokument, mallar, bland annat:

- Internkontrollplan
- Särskilda internkontrollpunkter
- Rapport för uppföljning av ISK
- Bilaga Rapport särskilda internkontrollpunkter

Dokumentens utformning diskuteras i arbetsgruppen för ISK, med mötesplan för varje år.

Region Dalarna

Granskning av intern kontroll 2019

KPMG AB

2020-03-25

Kommentarer

Vi bedömer att ändamålsenliga dokument finns som stöd för arbetet med riskanalyser och uppföljning av intern kontroll.

3.3 Riskanalyser

Samtliga nämnder har upprättat riskanalyser för 2019, som underlag för uppföljning av intern kontroll. Här finns dock en stor variation i

- Antal områden som bedöms
- Antal kontroller
- Antal rapporteringstillfällen
- Metod för uppföljning
- Layout

Hälso- och sjukvårdsnämndens plan för uppföljning av intern kontroll är mycket kortfattad, givet de verksamheter nämnden ansvarar för.

Utöver planerna för intern kontroll används även fokusområden för uppföljning;

- Ekonomi i balans
- Stafettläkare

Kommentarer

Vi bedömer att riskanalyserna utvecklats jämfört med tidigare år men vi anser att de behöver utvecklas ytterligare, både i omfattning och analys.

3.4 Nämndernas uppföljning enligt plan 2019

3.4.1 Redovisning under löpande år

Vi lämnade den 8 januari 2020 en delrapport till de förtroendevalda revisorerna där vi konstaterade stora skillnader mellan olika nämnder rörande åiterrapportering av planer för uppföljning av intern kontroll. Exempel:

- Fastighetsnämnden behandlade på sammanträde 2019-11-27 en rapport över genomförda kontrollåtgärder och resultat. Hela planen för året var då genomförd.
- Hälso- och sjukvården hade inte vid något sammanträde under 2019 redovisat någon uppföljning av planen för uppföljning av intern kontroll.
- Regionstyrelsen hade i delårsrapporten en utförlig redogörelse för genomförda kontroller och resultat.

Kommentarer

Vi anser att samtliga nämnder bör behandla uppföljning av intern kontroll vid minst två sammanträden per år, med strävan mot tre tillfällen. Eventuella brister i den interna kontrollen behöver bedömas och åtgärdas löpande.

Region Dalarna Rapport Granskning av intern kontroll 2019.docx

4

Region Dalarna

Granskning av intern kontroll 2019

KPMG AB

2020-03-25

3.4.2 Redovisning i samband med årsredovisning

I årsredovisningen för 2019 ges en redogörelse för nämndernas uppföljning av intern kontroll. Redogörelsen är intagen i förvaltningsberättelsen under rubriken *God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning* med underrubriken *Intern styrning och kontroll*.

Därutöver har en särskild rapport upprättats, *Uppföljning av Intern kontroll och styrning 2019 i Region Dalarna*. Rapporten har ca 40 sidor och avses att behandlas av regionstyrelsen på sammanträde 2020-04-06.

Utifrån upprättade riskanalyser fastställde respektive nämnd ett antal områden för uppföljande kontroll 2019. Utfallet av dessa kontroller blev:

Hälso- och sjukvårdsnämnd/Hälso- och sjukvård	2	3	0
Hälso- och sjukvårdsnämnd/Hörsel och syn	5	0	0
Regionstyrelse/central förvaltning	0	6	1
Fastighetsnämnd	9	2	1
Servicenämnd/Gemensam nämnd för kostsamverkan	2	1	0
Kultur- och bildningsnämnd	1	5	0
Tandvårdsnämnd	3	1	2
Kollektivtrafiknämnd	1	1	5
Patientnämnd	3	0	0
Gemensam nämnd Hjälpmedel Dalarna	3	6	0
Regional utvecklingsnämnd	1	1	1
Summa	30	26	10

	Inga eller godtagbara avvikelser finns
	Avvikelser/brister observerade – åtgärd bör övervägas
	Betydande avvikelser/brister observerade – åtgärd krävs

Av totalt 66 internkontrollpunkter har 30 redovisats med utfallet inga eller godtagbara avvikelser medan 10 av punkterna bedöms ha sådana brister som kräver åtgärd.

Det är inte nödvändigtvis så att ett utfall med få eller inga brister ska tolkas som att den interna kontrollen är god, tvärtom kan det indikera att riskanalysen inte varit tillräckligt omfattande. Däremot ska givetvis de 10 punkter som har betydande brister föranleda åtgärd.

Respektive nämnd har behandlat utfallet för sin egen plan för uppföljning av intern kontroll på sammanträden i slutet av 2019 eller början av 2020.

Kommentarer

Det är positivt att samtliga nämnder upprättat uppföljande rapporter och att dessa behandlats på nämndsammanträden.

Vi bedömer avsnittet i årsredovisningen som informativt och ändamålsenligt.

Det är även positivt att den mer utförliga rapporten på ca 40 sidor behandlas av regionstyrelsen i april.

Region Dalarna

Granskning av intern kontroll 2019

KPMG AB

2020-03-25

3.5 Kollektivtrafiknämnden

Under 2019 har nämnden uppmärksammats på brister i den interna kontrollen. En förstudie genomfördes av KPMG med specifika frågeställningar. Förstudien bekräftade brister i den interna kontrollen och en fördjupad granskning genomfördes som avrapporterades i februari 2020.

Följande brister har konstaterats, enligt protokoll från sammanträde i nämnden 2020-02-11 och pressmeddelande från regionen samma dag:

- Region Dalarna har betalat för höga kostnader för servicetrafiken, bedömt till 50-100 mnkr under två år. Orsaken har varit felaktigt handhavande av IT-system som lett till att leverantörer fått betalningar för resor som inte utförts.
- Förvaltningsledningen har känt till ett jävsförhållande utan att vidta åtgärder.
- Allvarliga brister i arbetsmiljö med indikationer om kränkande särbehandling.

Utifrån vårt uppdrag att granska den interna kontrollen i regionen noterar vi följande konkreta brister som inneburit ekonomisk skada eller risk för ekonomisk skada:

- Svagheter i använt IT-system
- Ej genomförda kontroller av fakturaunderlag
- Person som attesterat leverantörsfakturor från annan närstående person

. Nämnden har som resultat av KPMGs utredning och rekommendationer fattat beslut om ett antal åtgärder. En av dessa åtgärder är att i planen för uppföljning av intern kontroll 2020 följa upp att underlag till leverantörsfakturor är korrekta. Utredning pågår även att fastställa eventuella betalningar fastställda på felaktig grund.

Kommentarer

Utifrån den information vi har agerade nämnden skyndsamt då bristerna kom till nämndens kännedom.

Den granskning som genomförts av KPMG har utförts av ett annat team än det team som genomför redovisningsrevision och grundläggande granskning av intern kontroll.

3.6 Uppföljning av rekommendationer lämnade 2018

Efter granskningen av intern kontroll 2018 lämnade vi följande rekommendationer:

- Det är nämnderna som ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig. Det måste säkerställas att nämndledamöterna aktivt deltar i riskanalys, upprättande av plan och utvärdering av den interna kontrollen.
- Fortsatt utbildning bör hållas inom området intern kontroll både för politiker och tjänstemän inom detta område. Sådana insatser är särskilt lämpliga tidigt i en ny mandatperiod.
- Det bör övervägas obligatoriska områden för analys och uppföljning av intern kontroll. Vi föreslår åtminstone:
 - Verksamhetskontroller

Region Dalarna

Granskning av intern kontroll 2019

KPMG AB

2020-03-25

- Kontroller av system och rutiner
 - Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut
 - Finansiella kontroller
 - Kontroller rörande oegentligheter, mutor och jäv
- Vi ser det som nödvändigt att både analytiska kontroller sker och efterkontroller av att rutiner följs och fungerar.
 - Arbetet bör systematiseras ytterligare. Bland annat bör gränssnittet för ansvar i riskanalys och utförande av kontroller och efterkontroller mellan centrala funktioner och verksamheter tydliggöras.
 - Redovisningarna av utförda efterkontroller bör kompletteras med tabeller eller liknande över antal kontroller inom olika områden och resultatet av dessa kontroller. Utan en sådan redovisning är det mycket svårt för nämnder, fullmäktige, revisorer och andra att bedöma omfattningen på genomförda kontroller och utvärdera resultatet.
 - För de flesta riskanalyser vi tagit del av, som regel i excelformat, framgår inte vem/vilka personer som utfört den eller när. Vi har därför inte kunnat kontrollera om ändamålsenliga riskanalyser utförts inför eller under verksamhetsåret 2018. Vi rekommenderar att detta tydliggörs framöver och riskanalyserna ska givetvis behandlas av respektive styrelse/nämnd.

Uppföljning 2019

Arbetet med intern kontroll i Region Dalarna har enligt vår uppfattning utvecklats de senaste åren och denna utveckling har fortsatt även under 2019. Exempel på insatser under 2019:

- Ny dokumentmall för riskanalys har tagits fram.
- Ny mall för dokumentation av viss internkontrollpunkt har tagits fram.
- Nyvalda nämndledamöter har fått utbildning om ansvar och uppgifter i processen med intern kontroll.
- En regiongemensam arbetsgrupp med processledare har stöttat nämnder och förvaltningar i arbetet med riskhantering m m.
- Fullmäktige har fastställt en ny antikorrupsionspolicy.

För hälso- och sjukvårdsnämnden har vi noterat att nämnden vid sitt sammanträde där rapport över intern kontroll 2019 behandlades som beslutsunderlag hade redogörelser för vilka kontroller som genomförts under respektive kontrollområde och resultatet av dessa kontroller.

Kommentarer

Det är vår bedömning att regionstyrelsen hörsammat våra rekommendationer från granskningen av intern kontroll 2018 och att arbetet med intern kontroll utvecklats i positiv riktning. Samtidigt inträffar händelser, processer utvecklas och digitaliseras och nya förutsättningar kräver utveckling av riskanalyser, kontroller och uppföljande kontroller.

Region Dalarna

Granskning av intern kontroll 2019

KPMG AB

2020-03-25

3.7 Händelser 2019 och 2020

Under hösten 2019 uppstod för Region Dalarna tillsammans med fyra andra regioner viss brist på material efter byte av logistikleverantör. Under en tid tvingades flera regioner ställa in ett antal operationer. Ansvar för upphandlingen av logistik har legat på den för de fem regionerna gemensamma varuförsörjningsnämnden. Med det skrivet ser vi det som nödvändigt att även verksamheterna, här sjukvården, i sina riskanalyser beaktar tillgång på nödvändigt material.

I skrivande stund pågår en pandemi där osäkerhet råder rörande tillgång till platser för intensivvård och även skyddsutrustning för personal.

Riskanalyser behöver uppdateras även här, på olika nivåer, inklusive i Region Dalarna.

KPMG, dag som ovan

Bo Ädel
Auktoriserad revisor

Margareta Sandberg
Auktoriserad revisor